

První neděle postní C

Program postní doby můžeme vyjádřit slovy proroka Joela, která jsme četli na Popeleční středu: „Nyní tedy, praví Hospodin, navraťte se ke mně celým svým srdcem.“ Slova Joelova jsou slavnostní výzvou k postnímu shromáždění celého lidu, aby se Bůh smiloval. „Na polnici trubte na Sionu, uložte půst, svolajte slavnostní shromáždění. Shromážděte lid, zasvěťte sbor. Mezi předsíní chrámovou a oltářem ať pláčí kněží, sluhové Hospodinovi, ať prosí: ušetři Hospodine, svůj lid.“

Ve Starém zákoně vyzývali takto proroci k pokání, kdykoli se lid zpronevěřil svému Bohu a kdy byl ohrožen Božím trestem. A církev, novozákonní Boží lid, shromažďuje v postní liturgii slovy jednoho z takovýchto starozákonních proroků. Neboť tato postní doba a postní liturgie není jen záležitostí soukromou a soukromým postem, ale společným úkonem, společným postním shromážděním Božího lidu. Neboť i my lidé dneška cítíme, že jsme zpronevěřilým lidem Božím a že jeho hněv se vznáší nad námi. Vzpomněli jsme na něho a vzpomínáme na něho. Zpronevěřili jsme se a zpronevěřujeme se svému křesťanskému povolání ke svatosti, k bratrství a vzájemné službě. Vyloučili jsme Boha ze svého života a nepočítáme s ním. Je nám vzdálený, v naší duši není vidina jeho velikosti a svatosti, nevnímáme jeho přítomnost ve světě. Žijeme pro své pozemské záležitosti a jim věnujeme úsilí celé své duše a srdce. Jsme pyšní na své úspěchy a naše pýcha nám častokrát nedovolí prožít svou slabost a hříšnost.

Lidstvo se dále víc a více vzdaluje od Boha a my křesťané se necháváme strhnout tímto pohybem. Jsme jím poznamenáni a jsme i vinni. Svou lhostejností, svou povrchností, svou malověrností a malodušností. Jsme jím vinni, protože náš život není svědectvím o Kristu. I od nás se vzdaluje Bůh, i my jsme před ním zpronevěřilým lidem. Už dávno nejsme tou elitou, kterou byla prvotní církev. Selhali jsme v mnoha věcech z těch, které nás Kristus učil a které chtěl v nás a skrze nás uskutečňovat. Nejsme kvasem, který by proměňoval svět, ale mnohdy naopak svět proměňuje nás.

Naše postní doba má být proto návratem k němu, obrácením se celým srdcem k němu – tak jak to prohlašuje prorok Joel. Vrátit se jako se člověk vrací ke své lásce, na kterou zapomněl, ke svému úkolu, jemuž se zpronevěřil ze své polovičatosti, ve svém kompromisnictví s duchem světa. My křesťané neseme tíhu hrozby Božího hněvu nad zpronevěřilým lidstvem na svých bedrech. Proto naše poznání má být poznáním za celý svět. Bůh, který litoval, že stvořil člověka, zachraňuje při potopě hrstku spravedlivých. Na takovéto hrstce spravedlivých bude vždy spočívat naděje lidstva. A církev je především povolána k tomu být takovouto hrstkou spravedlivých a nést v sobě tuto naději na záchranu a na budoucnost člověka.

Milí přátelé, v tomto velkém kontextu berme nastávající postní dobu. Kristus byl na poušti 40 dní, jak jsme četli v dnešním evangeliu a naše čtyřicetidenní postní doba je cesta za ním, po jeho stopách. On, který nepotřeboval pokání, konal pokání za svou budoucí církev, za křesťany všech dob. My ovšem sami potřebujeme pokání, Neboť jsme si vědomi své hříšnosti. A v této době, kdy žijeme z Kristova utrpení, konfrontujeme své hříchy s jeho utrpením. Necháváme je dolehnout na svou duši, aby v nás probudily ducha kajícího.

Kajícnost však není jen pocitem lítosti, ale účinnou nápravou a odhodlaností vymanit se z otroctví hříchu. Je obrácením celého našeho srdce k Bohu. Toto je definice pokání, tak jak ji nacházíme u Joela. To ovšem vyžaduje opravdovosti a mnoho duchovní energie, kterou bychom v této době mohli v sobě soustředit. Podstoupit očišťující proces obrácení. Nelze ho podstoupit bez odříkání a my sami v sobě bychom měli zvážít, co z našich činů a postojů

potřebuje především tohoto očišťujícího procesu. Co v nás potřebuje obrácení, čeho se musíme ještě vzdát a odříci, abychom si zasloužili odpuštění. To je náš postní úkol, který bychom měli naplnit. To je výzva, na niž bychom měli odpovědět. Při znamenání našich čel posvěceným popelem na Popeleční středu říká kněz kromě tradičních slov: Pamatuj, že prach jsi a v prach se obrátíš, také slova Obráťte se a věřte evangeliu. Jsou to slova Kristova a jsou to vlastně slova, která jsme si připomenuli na začátku z proroka Joela. Slova, do nichž můžeme shrnout svůj postní program: nyní navraťte se ke mně s celým svým srdcem. Roztrhněte srdce svá nejen oděv, navraťte se k Hospodinu svému Bohu.